

Friggaskolan

Rektorn vid Friggaskolan

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn i Friggaskolan
i Östersunds kommun

Tillsyn i Friggaskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Östersunds kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Friggaskolan besöktes av Skolinspektionen den 7 och 8 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Friggaskolan är en fristående F–9 skola i Östersund som är belägen vid Sollidenområdet med närhet till naturen. På skolan går 32 elever i förskoleklass, 294 elever i grundskola samt 111 elever i fritidshem. Verksamheterna uppges enligt rektor vara starkt integrerade med varandra.

Friggaskolan har sin skolverksamhet i två olika byggnader, Friggeliten och Klockhuset. I Friggeliten som är en fristående skolbyggnad går eleverna i åk F–1A. Fritidsverksamheten bedrivs även i dessa lokaler. I Klockhuset går de äldre barnen i åk 1B–3 på första våningen, åk 4–5A på våning 3 och åk 5B–9 på våning fyra. På våning fem har skolan lärosalar för textilslöjd, No-ämnen, och språk. Träslöjdslokalen ligger i en närliggande byggnad intill skolans matsal. Eleverna har idrott i en lokal som ligger cirka 800 meter ifrån skolan.

Skolans leds av en rektor och en biträdande rektor. Friggaskolans lärare är indelad i tre arbetslag, F–3, 4–6 samt 7–9. Samtliga arbetslag har en arbetslagsledare med övergripande ansvaret för verksamhet och resursanvändning. Friggaskolans verksamhetsidé utgår från Lgr 11 och från "att alla barn kan och vill lära om bara rätt förutsättning finns."

På Friggaskolan finns en skolsköterska tre dagar i veckan, skolkurator en och en halv dag i veckan. Dessa två kompetenser utgör tillsammans med rektor och skolans två specialpedagoger Friggaskolans elevhälsoteam. Skolpsykolog och skolläkare finns att tillgå genom Östersunds kommuns centrala elevhälsa. På Friggaskolan finns elevråd, klassråd, fritidsråd, skol-IF, matråd och föräldraråd. Vid tillsynsbesöket var skolans bibliotek under renovering. Enligt rektor ska det stå ombyggt och klart vid höstterminens start.

Kunskapsresultat

Enligt skolans egen sammanställning framgår att samtliga elever i årskurs 3 år 2013 uppnår kunskapskraven i svenska, samhällsorienterade ämnen och naturorienterade ämnen till 100 procent. I ämnet matematik nådde skolan ett sämre resultat då endast 61 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven under läsåret 2013/2014. Enligt skolans kvalitetsanalys och intervju med rektor framgår att resultatet har analyserats och insatser har vidtagits för att eleverna ska uppnå kunskapskraven även i matematik.

Samtliga elever i årskurs 6, år 2013, uppnår de nationella målen/kunskapskraven i alla ämnen. Vidare framgår att 93 procent av eleverna i årskurs 7 får lägst betyget E eller högre i alla ämnen. I årskurs 8 har 90 procent av eleverna lägst betyget E eller högre i alla ämnen. I årskurs 9 når alla elever minst betyget E i alla ämnen. De elever som inte ännu nått betyget E i årskurs 7 och 8 har åtgärdsprogram, det är ett fåtal elever.

På skolan finns även många högpresterande elever med hög måluppfyllelse.

Av Skolverkets officiella statistik läsåret 2012/2013 framgår att samtliga elever i årskurs 9 nådde målen i alla ämnen. Eleverna vid Friggaskolan har ett genomsnittligt meritvärde om 237,4 vilket är högre än rikets 213, 1. Samtliga elever vid Friggaskolan har uppnått målen i alla ämnen, jämfört med rikets 77,0. Samtliga elever är behöriga till yrkesprogram, jämfört med rikets 87,6. Samtliga elever är behöriga till högskoleförberedande program, jämfört med rikets 86,5.

Skolinspektionen kan således konstatera att Friggaskolan har högre resultat jämfört med riksgenomsnittet.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att upptäcka och rätta till även de brister som inte framkommit vid Skolinspektionens tillsyn.

Det är Skolinspektionens bedömning att Friggaskolan bedriver en verksamhet som i flera avseenden motsvarar de krav som ställs i författningarna. Skolan har ett väl utvecklat kvalitetsarbete som dokumenterats. Det innefattar systematiskt arbete och analyser med fokus på resultat och måluppfyllelse, vilket tydligt framgår av skolans goda resultat.

Skolinspektionens iakttagelser vid tillsynsbesöket är att det på skolan finns en stabil organisation med relativt låg personalomsättning bestående av engagerade och medvetna pedagoger. Vid intervjuer framgår av såväl elever som lärare att en ständig dialog gällande värdegrund och konflikthantering gör att klimatet mellan elever och personal är gott i de allra flesta fall. Vid intervju med eleverna framgår att de trivs och är stolta över sin skola och uppvisar en medvetenhet och delaktighet gällande sin egen utbildning.

Friggaskolan har ett väl fungerande arbete för att stödja elever i sin kunskapsutveckling, där elever erbjuds många möjligheter till extra hjälp och stöd om det behövs. I många intervjuer lyfts det goda arbete och det stöd som elever, lärare och rektor får av skolans två specialpedagoger som ingår i elevhälso-teamet. Samtliga elever som befaras att inte nå målen utreds och åtgärds-

program upprättas. Skolinspektionens intryck av elevhälsan är att den är väl organiserad och funktionell.

Tillsynen visar dock att Friggaskolans plan mot kränkande behandling och diskriminering måste utvecklas för att svara mot de krav som författningarna ställer gällande upprättande. Planen ska upprättas under medverkan av eleverna vid skolan. Det framkom även vid tillsynen att rutiner för anmälningsplikt vid signaler om kränkande behandling inte var tydliga nog.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Friggaskolan att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, box 3177, 903 04 Umeå eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Trygghet och studiero

Bedömning

Friggaskolan måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att skolans plan mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna på det sätt som förordningen om barn och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling föreskriver.
- Se till att skollagens krav följs så att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektor.
- Se till att skollagens krav följs så att alla fall där rektor fått kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling löpande rapporteras till huvudmannen.

Motivering

Planen mot kränkande behandling

Huvudmannen ska enligt 6 kap 8 § skollagen se till att det varje år upprättas en plan mot diskriminering och kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever.

Enligt förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling ska planerna upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas delaktighet ska anpassas efter deras ålder och mognad.

På Friggaskolan finns en plan mot kränkande behandling och diskriminering avseende läsåret 2013/2014, den gäller för förskoleklass, grundskola och fritidshem. Planen är upprättad av rektor tillsammans med elevhälsan på skolan och arbetslagen har fått komma med synpunkter och diskutera innehållet. Enligt rektor som är ansvarig för planen används den som ett verktyg i värdegrundsarbetet på skolan. Elevhälsan bekräftar detta men uppger vidare att planen är under bearbetning och behöver utvecklas.

Av intervjuer framgår att skolan på många olika sätt arbetar mycket med värdegrundsfrågor. Skolinspektionen har tagit del av flertalet goda exempel på hur arbetet sker, exempelvis i form av livskunskapsundervisning, värdegrundsprojekt, att vara en "god kompis" och temadagar i början och slutet av terminerna samt genomförande av elevenkäter. Utöver detta så finns frågan om trivsel och miljö i skolan med som en punkt på agendan på varje klassråd.

Trots att skolan arbetar mycket med värdegrundsarbete framgår vid intervjuer att ingen av de elever Skolinspektionen intervjuat känner till planen mot kränkande behandling och diskriminering. Eleverna uppger att de inte varit delaktiga i upprättandet eller utarbetandet av planen. Detta trots att det i planen tydligt redogörs för hur planen ska förankras hos eleverna och även deras vårdnadshavare. I planen står även att den ligger ute på skolans hemsida så att vårdnadshavare skall kunna känna till den, vilket visat sig inte stämma. Eleverna uppger vidare att de svarar på elevenkäter men vet inte vad som görs med resultatet av deras svar eller hur det används.

Skolinspektionens utredning visar således att det finns brister i framtagandet av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen måste se till att det finns en plan mot kränkande behandling som upprättas under medverkan av eleverna på skolan och den skall även vara känd hos elevernas vårdnadshavare. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

För vidare råd och vägledning hänvisar Skolinspektionen till Skolverkets Allmänna råd, arbete mot diskriminering och kränkande behandling SKOLFS 2012:10. I allmänna rådet framgår vad planen bör innehålla.

Personalens anmälningsskyldighet vid kränkande behandling

Kränkande behandling är enligt skollagen uppträdande som kränker barns eller elevers värdighet. Kränkningarna kan bestå av tillexempel nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. De kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Enligt skollagen är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechef eller rektor. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering innehåller en handlingsplan vid kränkande behandling som bland annat uppger att Friggaskolan agerar direkt när något kommer till deras kännedom och att anmälan ska ske till rektor som i sin tur anmäler till huvudmannen. Planen innehåller även ett dokument kallat "Kartläggning enligt likabehandlingsplanen".

Vid intervjuer med personal och rektor framkommer att skolans personal själva agerar direkt vid signaler om kränkningar. Eleverna uppger att de vet vem de kan vända sig till om de vill ha hjälp, råd eller stöd ifrån elevhälsan eller lärarna. Eleverna känner förtroende för den personal som arbetar närmast dem.

Enligt lärarna finns inte någon bestämd rutin för att anmäla till rektor när en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. De går på "magkänslan" och vid allvarigare händelser kontaktas rektor direkt. Lärarna uppger att dokumentation av kränkande behandling och rutiner är ett utvecklingsområde. En skriftlig rutin för incidentrapportering uppges saknas. Lärarna uppger vidare att det är oklart vart gränsen går för att anmäla till rektor. Rektor bekräftar att diskussioner pågår kring vad som ska rapporteras. Svårigheten uppges inte ligga i att anmäla till rektor utan vad som ska rapporteras och anmälas till rektor. Rektor uppger att han endast får in incidentrapporteringar muntligt och uppger även att det inte varit så många. Rektorn har inte anmält några fall vidare till huvudmannen. Huvudmannen har dock skriftliga rutiner för rektors anmälan till huvudmannen vid signaler om kränkande behandling, dessa har Skolinspektionen tagit del av.

Skolinspektionen vill i detta sammanhang upplysa om att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där ett barn eller en elev upplever sig ha blivit

utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det ska med andra ord inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektor respektive huvudman. Anmälningsskyldigheten gäller även om ett barn eller en elev upplever sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling av någon i personalen. Det är viktigt att all personal känner till hur ett ärende om trakasserier och kränkande behandling ska hanteras. Med en ökad medvetenhet om ovanstående blir det tydligare och lättare för personal att få kännedom om de fall då elever anser sig ha blivit utsatta för kränkande behandling och att kunna följa skollagens krav för anmälan av kränkande behandling till rektor.

Huvudmannen ska vidare *alltid* informeras när rektor får kännedom om att ett barn eller en elev känner sig utsatt för kränkande behandling, detta gäller alla kränkningar eller misstänkta kränkningar. Anmälningsskyldigheten är direkt kopplad till skyldigheten att skyndsamt utreda omständigheterna och därför behöver anmälan till rektor och huvudman ske skyndsamt.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektor måste säkerställa att anmälningsplikten uppfylls vid varje fall när en elev anser sig vara utsatt för kränkande behandling. Huvudmannen måste säkerställa att det finns rutiner på skolan avseende personalens anmälningsplikt som implementeras och efterlevs.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

6 kap. 8 och 10 §§ skollagen,

2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Stina Johansson.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Beslutsfattare

Emma Steen
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.